

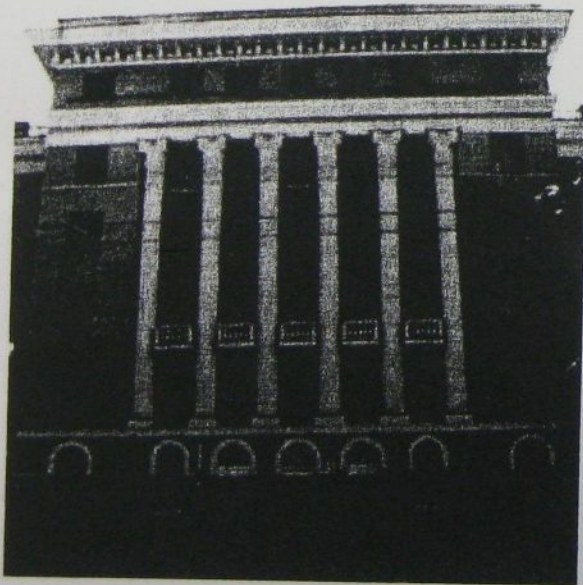

Міністерство охорони здоров'я України
Головне управління освіти та науки
Харківської облдержадміністрації
Харківський національний медичний університет

**ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ
ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН
У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

15 – 16 квітня 2008 року

**МАТЕРІАЛИ ІV МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Харків – 2008

**К МЕТОДОЛОГИИ ПРЕПОДАВАНИЯ ПРИРОДНЫХ ДИСЦИПЛИН
В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ МЕДИЦИНСКИХ ЗАВЕДЕНИЯХ
В УСЛОВИЯХ КМСОУП**

Бажора Ю.И., Гончарук С.Ф.

Одесский государственный медицинский университет

Формування сучасної концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах (біологія, фізика, хімія):
Матеріали Міжрегіональної науково-методичної конференції,
15-16 квітня 2008 р. - Харків: МіФ, 2008 - 124 с.

Редакційна колегія:

проф. М'ясоєдов В.В.
проф. Кнігавко В.Г.
проф. Завгородній І.В.
доц. Фоміна Л.В.

311987

оригіналів

ніверситет

Переход высших учебных медицинских заведений (ВУМЗ) на КМСОУП в рамках реформирования системы здравоохранения и медицинского образования Украины на основе принципов общей практики - семейной медицины выдвигает новые требования к преподаванию природных дисциплин. В последние десятилетия в мире значительно интенсифицировался процесс накопления знаний по природным дисциплинам (биологии, физике, химии и др.). Существенно расширились представления о функционировании различных органов и систем организма. Процесс накопления новых знаний неуклонно ускоряется с одновременным совершенствованием средств обмена информацией. Однако, возникла серьезная проблема преподавания природных дисциплин – слишком большой объем информации, вынесенный на изучение для студентов первых курсов ВУМЗ, отрицательно сказывается на учебном процессе, приводя к снижению мотивации студентов к полноценному и эффективному усвоению учебного материала. Для студента приоритетным становится не получение знаний, а своевременное и успешное окончание изучения модуля. Особую актуальность данная проблема приобретает в связи с предстоящим реформированием системы здравоохранения Украины с приоритетом подготовки врачей общей практики – семейной медицины, поскольку в практической работе врачей данной специальности остается невостребованной большая часть знаний, полученных при изучении природных дисциплин. В связи с этим, преподавание природных дисциплин более целесообразно рассматривать как фундамент для последующего изучения базовых медицинских дисциплин (физиология, микробиология, фармакология и др.), с акцентом на практически ориентированные вопросы предстоящей врачебной деятельности, что предусматривает не механическое увеличение учебного материала, а выделение приоритетов в преподавании каждого модуля (темы) дисциплины. Для реализации такого подхода желательно от формирования жестких (сложных для коррекции) программ дисциплин и методического обеспечения аудиторных занятий перейти к творчески переработанным программам и методическим разработкам. В качестве основных разделов таких методических документов целесообразно выделять:

- необходимый теоретический минимум знаний, который студенты обязаны полноценно усвоить при изучении дисциплины (модуля, темы); чтобы иметь о ней целостное представление (небольшой по объему, фиксированный раздел, содержащий четко сформулированные основополагающие вопросы);
- практически ориентированные знания и умения, необходимые для последующего эффективного изучения базовых медицинских и клинических

Одесский медицинский институт
311987

дисциплін (фіксований перелік питань і навичок, а також оптимальні методи їх засвоєння і закріплення);

- представлення про останні наукові досягнення в даній області і сучасних тенденціях розвитку даної дисципліни (динамічний – постійно змінюваний і доповнюваний розділ).

Такі побудовані програми і методическі посібники дозволять уникнути перевантаженості навчального матеріалу, своєчасно реагувати на зміни і уточнення поглядів на різні сторони механізму фізіологічних і патологічних процесів в організмі, етіологію і патогенез більшості захворювань. Контроль поточної успішності студентів повинен забезпечувати адекватну оцінку ефективності засвоєння всіх трьох розділів, тоді як на кінцевий модульний контроль цілеспрямовано виносити тільки питання обов'язкового теоретичного мінімуму знань по дисципліні і практичним навичкам. Обмеження обсягу навчального матеріалу, виносимого на кінцевий модульний контроль, дозволить підвищити інтерес студентів до вивчення кожної дисципліни в ВУМЗ, а також якість підготовки майбутніх лікарів.

ДЕКІЛЬКА ТЕЗ ЩОДО ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

В.В. М'ясоєдов, С.О. Краснікова

Харківський національний медичний університет

Інтеграція до світового, а не лише європейського, освітньо-наукового простору є важливою задачею, яка стоїть перед вищою, у тому числі медичною, освітою України.

Болонський процес є лише одним із способів долучення до такого простору, проте саме такий спосіб взято українською вищою медичною школою для інтеграції насамперед з європейською освітою і наукою.

Запроваджені у зв'язку із цим у ВНМЗ України ECTS-навчальні плани за всіх позитивних моментів супроводжуються такими проблемами, кожна з яких окремо, а тим більш у сукупності, вимагає пильної уваги, стратегічних та тактичних заходів щодо підвищення ефективності приєднання до Болонського процесу.

Метою цієї статті є наголошення на певних проблемах, поданих у вигляді тез, «проблемах росту» за умов реформування вищої медичної освіти та окреслення можливих шляхів подолання цих проблем.

Шкільна і вузівська освіта Вузівська підготовка не є підготовкою, вирваною із контексту освітньої підготовки фахівців. Недоліки шкільної підготовки знаходять своє відображення у підготовці студентів, особливо із природничо-наукових дисциплін. Недодані в школі знання з фізики, хімії, біології, мовної підготовки мають бути компенсовані й компенсуються на

відповідних кафедрах вищого навчального закладу через шкоду тих знань, якими повинні оволодівати студенти.

Вирішення зазначеної проблеми можливе лише за умов комплексного підходу із боку держави й суспільства щодо розбудови «країни знань», де кожний із етапів освітньої підготовки максимально ефективно має виконувати свої функції.

Тести як інструмент, а не кінцева мета навчання Запровадження ECTS-навчального плану характеризується дефіцитом часу при спілкуванні викладача і студента, що призводить до помилкового возведення в ранг панацеї тестових технологій. Гіперболізація значення тестових технологій у навчальному процесі ще більше стимулюється необхідністю складання студентами ліцензійних іспитів «Крок». Проте тести є насамперед елементом контролю знань студентів, який не може і не повинен замінити собою повноцінний діалог викладача зі студентом. Класична схема проведення заняття сьогодні, як ніколи, є актуальною, особливо за умов наявного провалля між шкільною освітою та вузівськими вимогами та дефіциту навчального часу. Тестові технології повинні бути тільки допоміжним засобом контролю, на який треба відводити не більше 10-15% аудиторного часу.

Мотивація студентів до природничо-наукової підготовки Мотивація студентів початкових курсів щодо необхідності оволодіння природничо-науковими знаннями є необхідною складовою навчання і самонавчання. Особливості контингенту студентів, більшість із яких учорашні школярі (мають недостатнє уявлення про вимоги професії), потребують творчого підходу з боку кафедральних колективів, окремих викладачів, деканатів щодо роз'яснення студентам необхідності вивчення тієї ж медичної біології, медичної біофізики, медичної хімії для успішного навчання на профільних кафедрах та ефективної роботи після закінчення вузу.

Мотиваційні аспекти навчання є надзвичайно важливими й повинні полягати у прищеплюванні студентам насамперед «бажання знати», бо спроби «примусити навчатися» не можуть бути підґрунтям самонавчання.

Медики і біологи Кадровий склад кафедр, які проводять природничо-наукову підготовку, відрізняється від профільних медичних кафедр освітньою підготовкою викладачів. Наприклад, на кафедрах медичної біології є медики й біологи за фахом. І це є цілком слушним, бо в самій назві предмету «медична біологія» полягає необхідність поєднання зусиль спеціалістів різних фахів. Тільки їх спільна робота може дати найвищий ефект у навчальному процесі.

У зв'язку із цим, на державному рівні повинні зняти обмеження щодо проходження за конкурсом на викладацькі посади природничо-наукових кафедр фахівців з дипломами класичних університетів.

Педагогічна освіта викладачів На теперішній час при орієнтації на сучасні педагогічні технології викладачам-медикам бракує педагогічної освіти. Курси підвищення кваліфікації, власний педагогічний досвід не можуть перекрити дефіцит базової педагогічної освіти викладачів.

Тому необхідним є отримання викладачами – випускниками медичних навчальних закладів - другої освіти (педагогічної).